

Erlenka

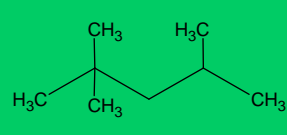
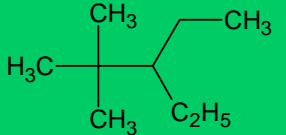
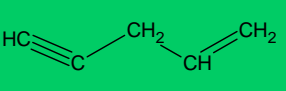
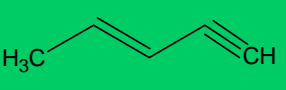
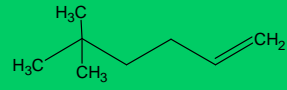
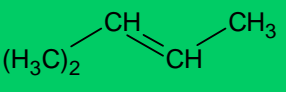
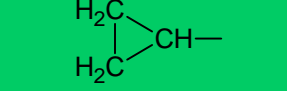

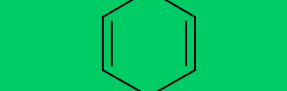
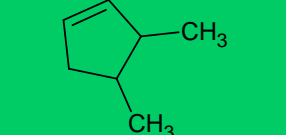
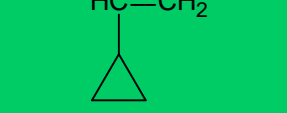
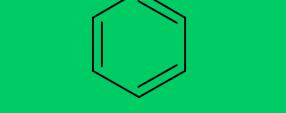
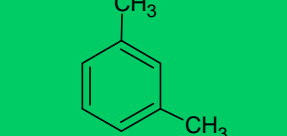
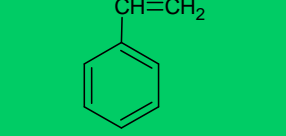
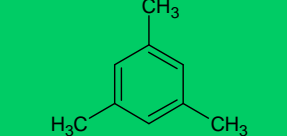
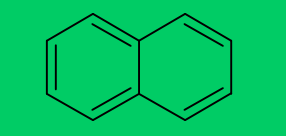
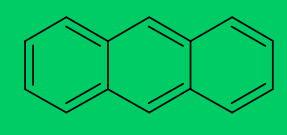
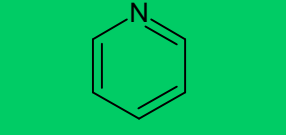
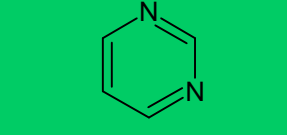
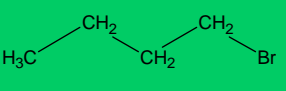
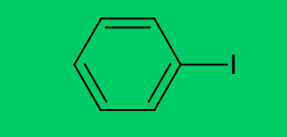
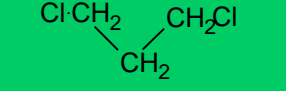
Sestavila: Barbora Zákostelná, UK v Praze, PřF, 4. ročník učitelství Ch – Bi, LS 2005/06

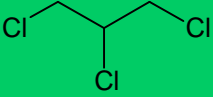
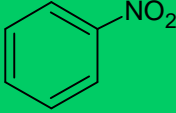
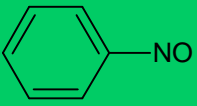
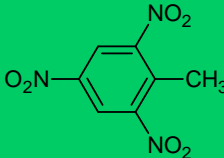
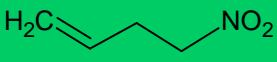
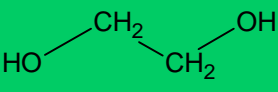
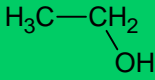
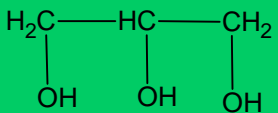
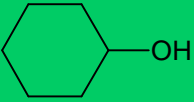
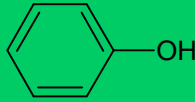
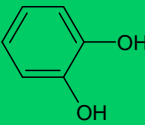
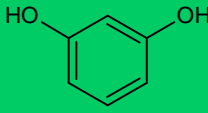

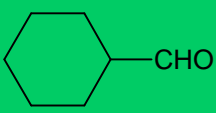
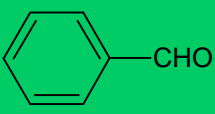
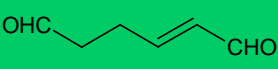
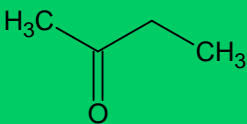
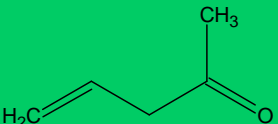
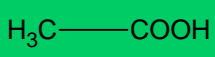
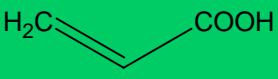
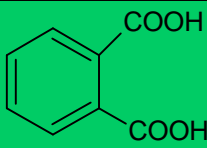
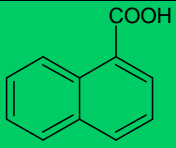

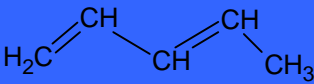
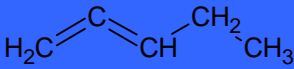
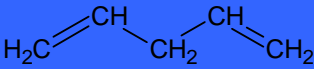
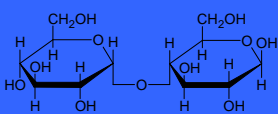
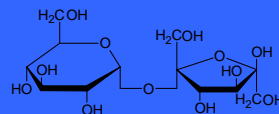
Červená barva karet

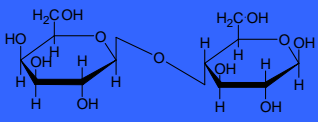
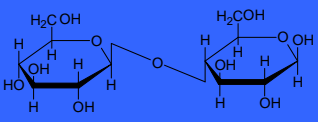

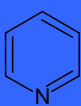

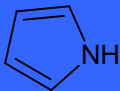

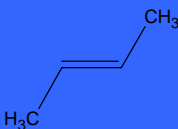
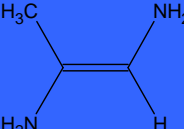
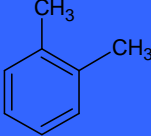
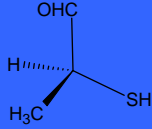
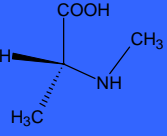
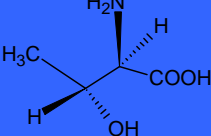
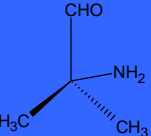
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2 + \text{H}_2 \longrightarrow \text{H}_3\text{C}-\text{CH}_3$ 1	$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2 \longrightarrow \text{H}_2 + \text{HC}\equiv\text{CH}$ 2
$\text{CH}_4 + \text{Cl}-\text{Cl} \xrightarrow{h\nu} \text{H}_3\text{C}-\text{Cl} + \text{HCl}$ 3	$\text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OH} + \text{R}_1-\text{OH} \xrightarrow{\text{H}^+} \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OR}_1 + \text{H}_2\text{O}$ 4
$\text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OR}_1 + \text{NaOH} \longrightarrow \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{ONa} + \text{R}_1-\text{OH}$ 5	$\text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OR}_1 + \text{H}_2\text{O} \longrightarrow \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OH} + \text{R}_1-\text{OH}$ 6
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-\text{OH} \longleftrightarrow \text{H}_3\text{C}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H}$ 7	$\text{R}-\text{CH}_3 + \text{Cl}-\text{Cl} \xrightarrow{h\nu} \text{R}-\text{CH}_2-\text{Cl} + \text{HCl}$ 8
$\text{R}-\text{CH}_2-\text{OH} \longrightarrow \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H}$ 9	$\text{R}_1-\underset{\text{R}_2}{\underset{\text{OH}}{\text{C}}}-\text{H} \longrightarrow \text{R}_1-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{R}_2$ 10
$\text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H} \longrightarrow \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{OH}$ 11	$\text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H} \longrightarrow \text{R}-\underset{\text{OH}}{\text{CH}_2}$ 12
$\text{R}_1-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{R}_2 \xrightarrow{\text{H}_2\text{O}} \text{R}_1-\underset{\text{R}_2}{\text{C}}-\text{OH}$ 13	$\text{C}_6\text{H}_6 + \text{E}^+ \longrightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{E}^+ \longrightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{H}^+ \xrightarrow{\text{B}^-} \text{C}_6\text{H}_5\text{E} + \text{HB}$ 14
$\text{C}_6\text{H}_6 + \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{Cl} \xrightarrow{\text{AlCl}_3} \text{C}_6\text{H}_5-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{R} + \text{HCl}$ 15	

Zelená barva karet

	a) 2,4-trimethylpentan b) 2,2,4-trimethylpentan c) 2,4,4-trimethylpentan d) isooktan	1		a) 2,2-dimethyl-3-ethylpentan b) 3-ethyl-2,2-dimethylpentan c) 4-ethyl-5,5-dimethylpentan d) 3-ethyl-4,4,4-trimethylbutan	14
$\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-$	a) ethan b) ethyl c) ethylen d) ethylden	2		a) pent-1-yn-4-en b) pent-1-en-4-yn c) pent-4-en-1-yn d) pent-4-yn-1-en	15
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2$	a) ethan b) ethen c) ethylen d) ethyn	3		a) pent-2-en-4-yn b) pent-4-yn-2-en c) pent-1-yn-3-en d) pent-3-en-1-yn	16
	a) 2,2-dimethylhex-5-yn b) 5,5-dimethylhex-1-en c) isookten d) nekoktej	4	$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-$	a) ethen b) vinyl c) ethylden d) ethylidyn	17
$\text{HC}\equiv\text{C}-$	a) ethyn b) ethynyl c) acetylen d) ethenyl	5		a) trimethylethen b) dimethylpropen c) methylbuten d) 2-methylbut-2-en	18
	a) propan b) propyl c) cyklopropan d) cyklopropyl	6		a) butan b) buten c) cyklobutan d) cyklobuten	19
	a) cyklohexen b) cyklohexadien c) cyklohexa-1,3-dien d) cyklohexa-1,4-dien	7		a) dimethylcyklopenten b) 1,2-dimethylcyklopent-3-en c) 3,4-dimethylcyklopent-1-en d) 3,4-dimethylcyklopenten	20
	a) ethylcyklopropan b) ethenylcyklopropan c) vinylcyklopropan d) cyklopropylethen	8		a) cyklohexan b) benzen c) benzin d) benzyl	21
	a) m-xylen b) m-methyltoluen c) m-dimethylbenzen d) m-methyltoluen	9		a) ethylbenzen b) vinylbenzen c) fenylethen d) styren	22
	a) methylxylen b) dimethyltoluen c) trimethylbenzen d) 1,3,5-trimethylbenzen	10		a) dibenzen b) bisbenzen c) naftalen d) anthracen	23
	a) tribenzen b) naftalen c) anthracen d) fenenthren	11		a) pyrrol b) pyran c) pyridin d) pyrimidin	24
	a) pyrrol b) pyran c) pyridin d) pyrimidin	12		a) brombutan b) 4-brombutan c) 1-brombutan d) 1-butylbromid	25
	a) jodbenzen b) jodfenyl c) fenyljodid d) benzyljodid	13		a) 1,3-dichloropropan b) 1,3-propyldichlorid c) 1,3-dichloropropyl d) trimethyldichlorid	26

	a) 1,2,3-trichloropropan b) propan-1,2,3-trichlorid c) propyl-1,2,3-trichlorid d) propylen-1,2,3-trichlorid	27		a) aminobenzen b) nitrobenzen c) nitrosobenzen d) fenylnitrát	38
	a) nitrobenzen b) nitrosobenzen c) fenylnitrát d) aminobenzen	28		a) 1-methyl-2,4,6-trinitrobenzen b) 2-methyl-1,3,5-trinitrobenzen c) 2,4,6-trinitrotoluen d) 2,4,6-trinitrofenol	39
	a) nitrobuten b) 1-nitro-3-buten c) 4-nitro-1-buten d) 4-nitrobut-1-en	29		a) ethan-1,2-diol b) ethylenglykol c) ethylenalkohol d) ethylendialkohol	40
	a) ethanol b) ethylalkohol c) líh d) hydroxyethan	30		a) propan-1,2,3-triol b) glycerin c) glycerinol d) 1,2,3-trihydroxypropan	41
	a) cyklohexanol b) cyklohexanalkohol c) cyklohexylalkohol d) hydroxycyklohexan	31		a) hydroxybenzen b) fenol c) fenyl d) hydroxyfenyl	42
	a) 1,2-dihydroxybenzen b) o-hydroxyfenol c) pyrokatechol d) pyrokatechin	32		a) 1,3-dihydroxybenzen b) m-hydroxyfenol c) resorcinol d) resorcin	43
	a) 1,4-dihydroxybenzen b) p-hydroxyfenol c) hydrochinon d) chinon	33		a) cyklohexankarbaldehyd b) cyklohexankarbanal c) cyklohexanal d) cyklohexanol	44
	a) benzenkarbanal b) fenylkarbaldehyd c) benzaldehyd d) benzenkarbaldehyd	34		a) hex-2-en-1,6-diol b) hex-2-en-1,6-dial c) hex-2-endial d) 1,6-dioxohex-2-en	45
	a) 2-oxobutan b) 2-oxabutan c) butan-2-on d) methyl(ethyl)keton	35		a) pent-1-en-4-on b) pent-4-en-2-on c) 2-oxopent-4-en d) mathylpropenylketon	46
	a) kys. octová b) methylkarboxylová kyselina c) methankarboxylová kyselina d) kyselina methanová	36		a) kyselina propenová b) kyselina propanová c) kyselina propyová d) vinylkarboxylová kyselina	47
	a) kyselina ftalová b) kyselina isoftalová c) kyselina tereftalová d) 1,2-ftalová kyselina	37		a) naftalenkarboxylová kyselina b) naftylkarboxylová kyselina c) 1-naftoová kyselina d) naftová kyselina	48

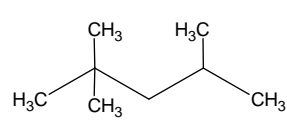
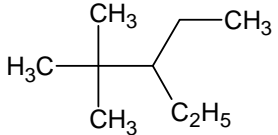
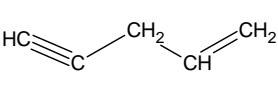
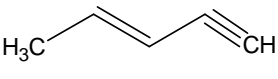
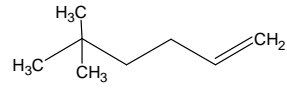
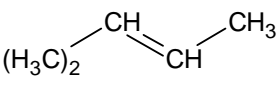
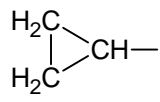

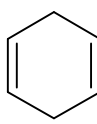
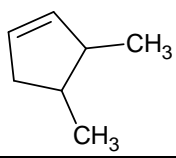
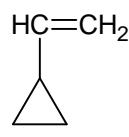
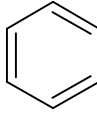
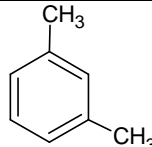
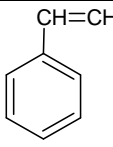
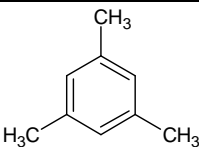
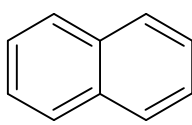
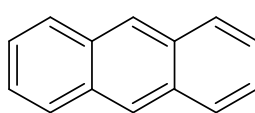
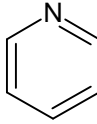
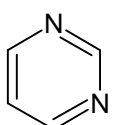
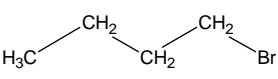
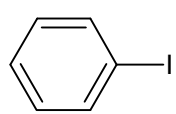
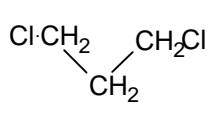
Co jsou aminokyseliny? 1	Co jsou bílkoviny? 14
Co je peptidická vazba a kde ji nalezneme? 2	Co nám říká Markovnikovovo pravidlo? 15
Co nám říká Zajcevovo pravidlo? 3	Co je pyrolýza (krakování)? 16
Co je to petroleter? 4	O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 17
O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 5	O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 18
Z čeho je složen nukleotid? 6	a) -I b) -OH c) H₃O⁺ d) -CN e) Fe³⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/Jsou nukleofilními činidly. 19
Z čeho je složen nukleotid? 7	a) -I b) -OH c) H₃O⁺ d) -CN e) Fe³⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/Jsou elektrofilními činidly. 20
a) -Cl b) H⁺ c) -SH d) -Br e) Ni²⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/Jsou nukleofilními činidly. 8	a) -CH₃ b) -NR₂ c) -NO₂ d) -CN e) -OR Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 21-
a) -Cl b) H⁺ c) -SH d) -Br e) Ni²⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/Jsou elektrofilními činidly. 9	a) -COOH b) -OH c) -SO₃H d) -CO e) -F Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 22
a) -NO b) -OR c) -I d) -NH₂ e) -COOR Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 10	a) -CH₃ b) -NR₂ c) -NO₂ d) -CN e) -OR Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 23
a) -NO b) -OR c) -I d) -NH₂ e) -COOR Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 11	a) -COOH b) -OH c) -SO₃H d) -CO e) -F Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 24
K čemu se používá Grignardovo činidlo? 12	K čemu se používá jodoformová reakce? 25
Urči, zda se jedná o redukující či neredučující disacharid. 13	Urči, zda se jedná o redukující či neredučující disacharid. 26

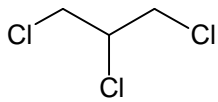
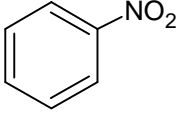
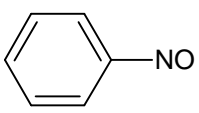
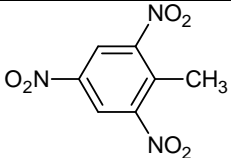
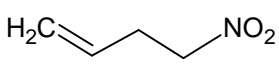
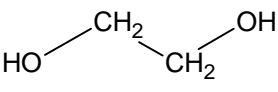
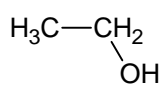
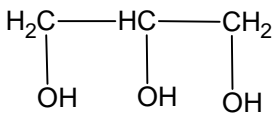
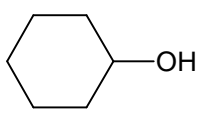
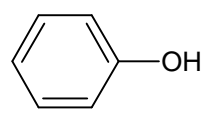
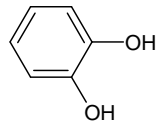
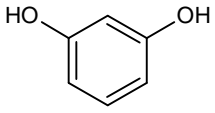
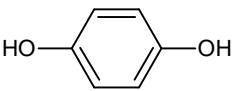
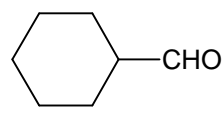
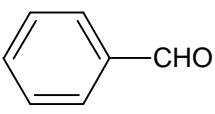
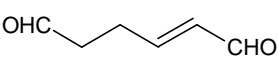
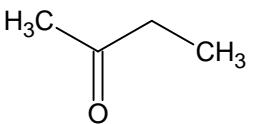
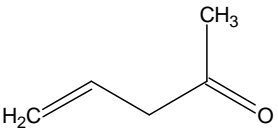
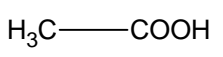
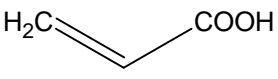
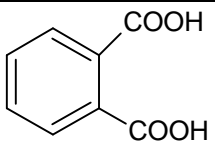
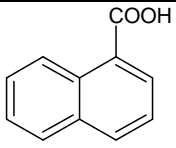
	Urči, zda se jedná o redukující či neredučující disacharid. 27		Urči, zda se jedná o redukující či neredučující disacharid. 37
	Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 28		Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 38
	Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 29		Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 39
Vyjmenuj fáze SR. 30		a) AlCl ₃ b) KBr c) AlBr ₃ Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 40	
a) PtCl ₂ b) MgBr ₂ c) FeCl ₃ Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 31		a) PdCl ₂ b) NaCl c) NaF Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 41	
a) KF b) FeBr ₃ c) NaBr Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 32			O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 42
	O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 33		O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 43
	O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 34		Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 44
	Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 35		Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 45
	Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 36		

Autorské řešení

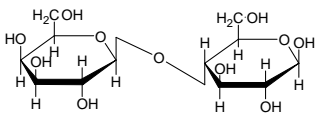
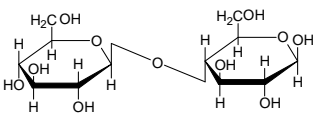
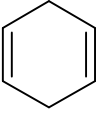
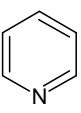
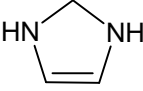
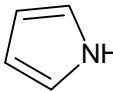
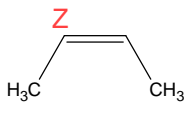
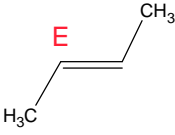
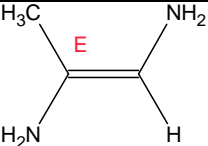
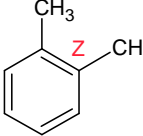
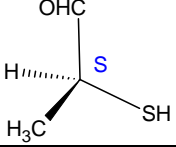
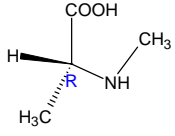
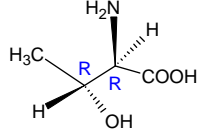
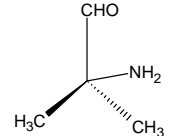
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2 + \text{H}_2 \longrightarrow \text{H}_3\text{C}-\text{CH}_3$ adice 1	$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2 \longrightarrow \text{H}_2 + \text{HC}\equiv\text{CH}$ eliminace 2
$\text{CH}_4 + \text{Cl}-\text{Cl} \xrightarrow{h\nu} \text{H}_3\text{C}-\text{Cl} + \text{HCl}$ substituce 3	$\text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OH} + \text{R}_1-\text{OH} \xrightarrow{\text{H}^+} \text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OR}_1 + \text{H}_2\text{O}$ esterifikace 4
$\text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OR}_1 + \text{NaOH} \longrightarrow \text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{ONa} + \text{R}_1-\text{OH}$ zásaditá hydrolýza 5	$\text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OR}_1 + \text{H}_2\text{O} \longrightarrow \text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OH} + \text{R}_1-\text{OH}$ kyselá hydrolýza 6
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-\text{OH} \longleftrightarrow \text{H}_3\text{C}-\text{CHO}$ přesmyk 7	$\text{R}-\text{CH}_3 + \text{Cl}-\text{Cl} \xrightarrow{h\nu} \text{R}-\text{CH}_2-\text{Cl} + \text{HCl}$ halogenace alkanu 8
$\text{R}-\text{CH}_2-\text{OH} \longrightarrow \text{R}-\text{CH}=\text{O}$ oxidace 1° alkoholu 9	$\begin{array}{c} \text{R}_1 \\ \\ \text{CH}-\text{OH} \\ \\ \text{R}_2 \end{array} \longrightarrow \begin{array}{c} \text{O} \\ \\ \text{R}_1-\text{C} \\ \\ \text{R}_2 \end{array}$ oxidace 2° alkoholu 10
$\text{R}-\text{CH}=\text{O} \longrightarrow \text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{OH}$ oxidace aldehydu 11	$\text{R}-\text{CH}=\text{O} \longrightarrow \text{R}-\text{CH}_2-\text{OH}$ redukce aldehydu 12
$\begin{array}{c} \text{O} \\ \\ \text{R}_1-\text{C} \\ \\ \text{R}_2 \end{array} \xrightarrow{\text{H}_2\text{O}} \begin{array}{c} \text{OH} \\ \\ \text{R}_1-\text{C} \\ \\ \text{R}_2 \end{array}$ hydratace ketonu 13	$\text{C}_6\text{H}_6 + \text{E}^+ \longrightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{E}^+ \longrightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{E}^+ \xrightarrow{\text{B}^-} \text{C}_6\text{H}_5\text{E} + \text{HB}$ elektrofilní aromatická substituce 14
$\text{C}_6\text{H}_6 + \text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{Cl} \xrightarrow{\text{AlCl}_3} \text{C}_6\text{H}_5\text{C}(=\text{O})\text{R} + \text{HCl}$ Friedel-Craftsova acylace 15	

	a) 2,4-trimethylpentan b) 2,2,4-trimethylpentan c) 2,4,4-trimethylpentan d) isooktan	1		a) 2,2-dimethyl-3-ethylpentan b) 3-ethyl-2,2-dimethylpentan c) 4-ethyl-5,5-dimethylpentan d) 3-ethyl-4,4,4-trimethylbutan	14
$\text{H}_3\text{C}-\text{CH}_2-$	a) ethan b) ethyl c) ethylen d) ethylden	2		a) pent-1-yn-4-en b) pent-1-en-4-yn c) pent-4-en-1-yn d) pent-4-yn-1-en	15
$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}_2$	a) ethan b) ethen c) ethylen d) ethyn	3		a) pent-2-en-4-yn b) pent-4-yn-2-en c) pent-1-yn-3-en d) pent-3-en-1-yn	16
	a) 2,2-dimethylhex-5-yn b) 5,5-dimethylhex-1-en c) isookten d) nekoktej	4	$\text{H}_2\text{C}=\text{CH}-$	a) ethen b) vinyl c) ethylden d) ethylidyn	17
$\text{HC}\equiv\text{C}-$	a) ethyn b) ethynyl c) acetylen d) ethenyl	5		a) trimethylethen b) dimethylpropen c) methylbuten d) 2-methylbut-2-en	18
	a) propan b) propyl c) cyklopropan d) cyklopropyl	6		a) butan b) buten c) cyklobutan d) cyklobuten	19
	a) cyklohexen b) cyklohexadien c) cyklohexa-1,3-dien d) cyklohexa-1,4-dien	7		a) dimethylcyklopenten b) 1,2-dimethylcyklopent-3-en c) 3,4-dimethylcyklopent-1-en d) 3,4-dimethylcyklopenten	20
	a) ethylcyklopropan b) ethenylcyklopropan c) vinylcyklopropan d) cyklopropylethen	8		a) cyklohexan b) benzen c) benzin d) benzyl	21
	a) m-xylen b) m-methyltoluen c) m-dimethylbenzen d) m-methyltoluen	9		a) ethylbenzen b) vinylbenzen c) fenylethen d) styren	22
	a) methylxylen b) dimethyltoluen c) trimethylbenzen d) 1,3,5-trimethylbenzen	10		a) dibenzen b) bisbenzen c) naftalen d) anthracen	23
	a) tribenzen b) naftalen c) anthracen d) fenenthren	11		a) pyrrol b) pyran c) pyridin d) pyrimidin	24
	a) pyrrol b) pyran c) pyridin d) pyrimidin	12		a) brombutan b) 4-brombutan c) 1-brombutan d) 1-butylbromid	25
	a) jodbenzen b) jodfenyl c) fenyljodid d) benzyljodid	13		a) 1,3-dichloropropan b) 1,3-propyldichlorid c) 1,3-dichloropropyl d) trimethyldichlorid	26

	a) 1,2,3-trichloropropan b) propan-1,2,3-trichlorid c) propyl-1,2,3-trichlorid d) propylen-1,2,3-trichlorid	27		a) aminobenzen b) nitrobenzen c) nitrosobenzen d) fenylnitrát	38
	a) nitrobenzen b) nitrosobenzen c) fenylnitrát d) aminobenzen	28		a) 1-methyl-2,4,6-trinitrobenzen b) 2-methyl-1,3,5-trinitrobenzen c) 2,4,6-trinitrotoluen d) 2,4,6-trinitrofenol	39
	a) nitrobuten b) 1-nitro-3-buten c) 4-nitro-1-buten d) 4-nitrobut-1-en	29		a) ethan-1,2-diol b) ethylenglykol c) ethylenalkohol d) ethylendialkohol	40
	a) ethanol b) ethylalkohol c) líh d) hydroxyethan	30		a) propan-1,2,3-triol b) glycerin c) glycerinol d) 1,2,3-trihydroxypropan	41
	a) cyklohexanol b) cyklohexanalkohol c) cyklohexylalkohol d) hydroxycyklohexan	31		a) hydroxybenzen b) fenol c) fenyl d) hydroxyfenyl	42
	a) 1,2-dihydroxybenzen b) o-hydroxyfenol c) pyrokatechol d) pyrokatechin	32		a) 1,3-dihydroxybenzen b) m-hydroxyfenol c) resorcinol d) resorcin	43
	a) 1,4-dihydroxybenzen b) p-hydroxyfenol c) hydrochinon d) chinon	33		a) cyklohexankarbaldehyd b) cyklohexankarbanal c) cyklohexanal d) cyklohexanol	44
	a) benzenkarbanal b) fenylkarbaldehyd c) benzaldehyd d) benzenkarbaldehyd	34		a) hex-2-en-1,6-diol b) hex-2-en-1,6-dial c) hex-2-endial d) 1,6-dioxohex-2-en	45
	a) 2-oxobutan b) 2-oxabutan c) butan-2-on d) methyl(ethyl)keton	35		a) pent-1-en-4-on b) pent-4-en-2-on c) 2-oxopent-4-en d) mathylpropenylketon	46
	a) kys. octová b) methylkarboxylová kyselina c) methankarboxylová kyselina d) kyselina methanová	36		a) kyselina propenová b) kyselina propanová c) kyselina prpynová d) vinylkarboxylová kyselina	47
	a) kyselina ftalová b) kyselina isoftalová c) kyselina tereftalová d) 1,2-ftalová kyselina	37		a) naftalenkarboxylová kyselina b) naftylkarboxylová kyselina c) 1-naftoová kyselina d) naftová kyselina	48

Co jsou aminokyseliny? = substituční deriváty karboxylových kyselin, v jejichž molekule se vyskytuje karboxylová (-COOH) a aminoskupina (-NH₂). 1	Co jsou bílkoviny? = proteiny; přírodní makromolekulární látky, jejichž makromolekuly jsou sestaveny z α-amk navzájem vázaných peptidovou vazbou. 14
Co je peptidická vazba a kde ji nalezneme? = seskupení -CO-NH-, jímž se vzájemně vážou zbytky α-amk. Nalezneme ji v makromolekulách bílkovin a peptidů. 2	Co nám říká Markovnikovovo pravidlo? Adice nesymetrického činidla na nesymetrický alken probíhá tak, že elektropozitivní částice činidla se aduje na C atom dvojně vazby, na který je vázán větší počet H atomů. ⇒ vznik co nejstabilnějšího karbokationtu. 15
Co nám říká Zajcevovo pravidlo? Pokud jsou v mlk výchozí látky dva C atomy, které nesou H atomy a sousedí s c atomem nesoucím -X nebo -OH, probíhá eliminace tak, že v reakční směsi převažuje nejvíce substituovaný alken. 3	Co je pyrolýza (krakování)? štěpení dlouhých uhlovodíkových řetězců za vzniku kratších. 16
Co je to petroleter? směs pentanu a hexanu 4	 O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 17 konjugované
  O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 5 kumulované	 O jakou polohu dvojně vazby se jedná a kde ji nalezneme? 18 izolované
Z čeho je složen nukleotid? = kyselina trihydrogenfosforečná + nukleosid (ribóza + dusíkatá báze) 6	a) -I b) -OH c) H₃O⁺ d) -CN⁻ e) Fe³⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/jsou nukleofilními činidly. 19
Z čeho je složen nukleotid? = ribóza + dusíkatá báze 7	a) -I b) -OH⁻ c) H₃O⁺ d) -CN⁻ e) Fe³⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/jsou elektrofilními činidly. 20
a) -Cl b) H⁺ c) -SH d) -Br e) Ni²⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/jsou nukleofilními činidly. 8	a) -CH₃ b) -NR₂ c) -NO₂ d) -CN e) -OR Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 21-
a) -Cl b) H⁺ c) -SH d) -Br⁻ e) Ni²⁺ Z uvedených činidel vyber to/ta, které/která je/jsou elektrofilními činidly. 9	a) -COOH b) -OH c) -SO₃H d) -CO e) -F Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 22
a) -NO b) -OR c) -I d) -NH₂ e) -COOR' Z uvedených příkladů vyber substituent /-y, který/-é řídí substituci do polohy orto- a para-. 10	a) -CH₃ b) -NR₂ c) -NO₂ d) -CN e) -OR Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 23
a) -NO b) -OR c) -I d) -NH₂ e) -COOR' Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 11	a) -COOH b) -OH c) -SO₃H d) -CO e) -F Z uvedených příkladů vyber substituent/-y, který/-é řídí substituci do polohy meta-. 24
K čemu se používá Grignardovo činidlo? = R-MgX; uhlikaté nukleofily, které atakují násobné vazby a napomáhají tak adici 12	K čemu se používá jodoformová reakce? = k rozlišení látek, které mají methylovou skup. na C atomu nesoucím funkční skupinu 25
  Urči, zda se jedná o redukující či neredukující disacharid. 13	 Urči, zda se jedná o redukující či neredukující disacharid. 26

	Urči, zda se jedná o redukující či neredukující disacharid. 27		Urči, zda se jedná o redukující či neredukující disacharid. 37
	Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 28		Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 38
	Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 29		Urči, zda se jedná aromatickou sloučeninu. 39
Vyjmenuj fáze SR. 1) iniciace 2) propagace 3) terminace 30		a) AlCl₃ b) KBr c) AlBr₃	Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 40
a) PtCl₂ b) MgBr₂ c) FeCl₃	Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 31	a) PdCl₂ b) NaCl c) NaF	Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 41
a) KF b) FeBr₃ c) NaBr	Vyber, která sloučenina patří mezi Lewisovy kyseliny. 32		O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 42
	O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 33		O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 43
	O jakou izomerii na dvojně vazbě se jedná? 34		Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 44
	Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 35		Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 45
	Urči, zda má daná molekula chirální uhlík. 36		

Metodika hry „ERLENKA“

Hra je určena pro studenty středních odborných škol nebo gymnázií, pravidla jsou podobná jako u stolní deskové hry „Člověče, nezlob se!“

Počet hráčů: 2 – 6 hráčů

Studenti se rozdělí do skupin po dvou až šesti. Každá skupina dostane herní plán (nejlépe velikosti A3), hrací figurky (tolik figurek a barev, kolik je hráčů) a kostku, každý hráč potřebuje ještě tužku a papír.

Nejprve si určí pořadí, v jakém budou hrát: každý student hodí kostkou; ten který hodí nejvyšší hodnotu začíná. Další hráči se řadí dle hodnot na kostce v sestupném pořadí. Všechny hrací figurky jsou na políčku „start“. Hráči hází kostkou v určeném pořadí. Na trasu vyráží hráč až poté, co mu na kostce padla šestka.

V průběhu hry hráči prochází přes barevná pole – červené, modré a zelené (žlutá je „nesoutěžní“ barva). Poté, co hráč vstoupí na některé z barevných polí, si vylosuje jednu kartičku příslušné barvy a zodpoví otázku následujícím způsobem: na papír napíše zkratku barvy, na kterou vstoupil a číslo otázky (např. M3 = modrá barva, otázka č.3) a uvede odpověď (čísla jsou uvedena v pravém dolním rohu). Na **červených kartičkách** jsou uvedeny rovnice chemických reakcí používaných v organické chemii – student napíše, o jakou reakci se jedná. Otázky na **modrých kartičkách** se týkají teorie organické chemie s volnou odpovědí či výběr z alternativ (možnost 1 a více správných odpovědí). **Zelené kartičky** skrývají otázku z organického názvosloví dle nových pravidel – student volí jednu z nabízených možností odpovědi. Za každou správnou odpověď získává hráč určitý počet bodů: „červená“ = 3 body, „modrá“ = 2 body a „zelená“ = 1 bod. Hráči se pravidelně střídají.

Hráč, který jako první projde cílem získává bonusových 10 bodů. Poté, když se všichni hráči dostanou na políčko „cíl“ hra končí a hráči odevzdávají své odpovědi na papíru vyučujícímu, který odpovědi vyhodnotí ⇒ až do samého vyhodnocení není jisté, kdo je vítěz.

Rady: Otázky na kartičkách je možno upravovat dle právě probíraného učiva ⇒ během školního roku můžeme přidávat nové a nové otázky. Studenty můžeme motivovat „malou jedničkou“ či „plusem“ pro vítěze.

Sestavila: Barbora Zákostelná
LS 2005/06
4.UBCH

Použitá literatura:

Panico, R. a kol.: Průvodce názvoslovím organických sloučenin podle IUPAC. Praha: Academia 2000

cíl

start

